Ont voté non : MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Mme Joëlle Elvinger, MM. Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mmes Carole Hartmann et Lydie Polfer ;

MM. Marc Angel (par M. Alex Bodry), Dan Biancalana, Alex Bodry, Mme Tess Burton, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen et Mme Lydia Mutsch ;

MM. Carlo Back, François Benoy (par Mme Josée Lorsché), Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, MM. Marc Hansen, Henri Kox, Mme Josée Lorsché, MM. Charles Margue et Roberto Traversini.

7. Dépôt d'une motion par M. Gast Gibéryen

Da géif ech dem Här Gibéryen d'Wuert gi fir den Depot vun enger Motioun.

M. Gast Gibéryen *(ADR).-* Merci, Här President. Ech wëll eng Motioun deponéieren. D'Regierung huet en Avant-projet de loi ausgeschafft, fir eng Naturreserv vum Gréngewald ze maachen, an déi ass elo un déi verschidde Gemenge verschéckt ginn, déi en Affichage gemaach hunn, fir datt d'Leit sech dozou kënnen äusseren. An elo ass eng ganz Rei vu Leit, déi opbruecht sinn, well an dësem Projet och drasteet, oder d'Méiglechkeet geschafe gëtt, fir datt de Stafelter als Strooss fir d'Autoe soll zougemaach ginn.

Fir datt elo net onnéideg Biergerinitiativen entstinn an an deene verschiddene Gemengeréit grouss Diskussiounen iwwert déi dote Problematik entstinn, hunn ech geduecht, eng Motioun hei ze maachen, wou d'Chamber géif d'Regierung opfuerderen, hiren Avant-projet de loi, ier se e Projet de loi deponéiert, dohinner ze amendéieren, datt de Stafelter géif fir den Autosverkéier opbleiwen. An domadder wieren dann all déi Sträitdiskussiounen, déi elo do am Osten entstinn, um Enn. Et ass also eng Motioun, déi als Zil huet, fir datt de Stafelter fir de Verkéier bestoe bleift.

M. Fernand Kartheiser *(ADR).-* Très bien !

Motion

D'Chamber vun den Deputéierten,

an der Suerg ëm Liewensqualitéit an Ëmwelt,

- ënnerstëtzt d'Projeten, fir de Gréngewald als zesummenhänkende Bësch ze schützen;

- hëlt zur Kenntnes, datt am Avant-projet zur Naturreserv Gréngewald eng Rëtsch Dispositioune sech op den „Chemin repris CR119" tëscht dem Stafelter an der Nationalstrooss 11 bezéien;

- schléisst aus dësen Dispositiounen, datt dës Deelstreck vum CR119 net méi soll als Stroosseverbindung ënnerhalen a méiglecherweis fir de Verkéier gespaart ginn;

- kennt anerersäits d'Wichtegkeet vun där Verbindung besonnesch fir d'Leit aus der Fiels an aus der Lënster Géigend an d'Wichtegkeet vun där Streck fir e gudde Verkéiersfloss besonnesch a Spëtzestonnen un;

- stellt fest, datt déi Streck och bei Noutasätz a bei néidegen Deviatioune vun der N11 verkéierstechnesch onbestreitbar wichteg ass;

- stellt fest, datt fir den Tram-Projet schonn een Deel vum Gréngewald huet misse geaffert ginn an datt am Avant-projet weider Ausname virgesi si fir den Tram respektiv d'Grande Voirie;

- ass iwwerzeegt, datt d'Späre vun dëser Streck gravéierend an ëmweltschiedlech Konsequenzen op de Verkéier huet, well d'Stauen dann op anere Stroossen nach méi grouss ginn;

fuerdert d'Regierung op,

besonnesch am Interessi vun de Leit aus dem Oste vum Land,

- den Avant-projet zur Naturreserv Gréngewald elo schonn esou ze änneren, datt den CR119 als Stroosseverbindung tëscht dem Stafelter an der lechternacher Streck (N11) erhale bleift;

- all Dispositiounen, och beim Plange vu Stroossebau- an Infrastrukturaarbechten, ze huelen, fir datt d'Deelstéck vum CR119 tëscht dem Stafelter an der N11 och an Zukunft als sécher Verkéiersverbindung notzbar bleift.

(s.) Gast Gibéryen.

M. Fernand Etgen, *Président.-* Merci, Här Gibéryen.

Mir kéimen dann zu eisem nächste Punkt ...

M. Gast Gibéryen *(ADR).-* Här President, entschëllegt, ech wier frou, wa mer dat nach kéinten dës Woch ofstëmmen.

M. Fernand Etgen, *Président.-* Mir wäerten eist Bescht maachen.

8. 7353 - Projet de loi sur la protection des savoir-faire et des informations commerciales non divulgués (secrets d'affaires) contre l'obtention, l'utilisation et la divulgation illicites

Mir kéimen dann zu eisem nächste Punkt, dem Projet de loi 7353 iwwert de Schutz vum Know-how a vun de Geschäftsgeheimnisser. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. Et hu sech schonn ageschriwwen: den Här Mosar, den Här Arendt, den Här Charles Margue, den Här Reding, den Här Baum an den Här Sven Clement. D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den honorabelen Här Franz Fayot. Här Fayot, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de l'Économie, de la Protection des consommateurs et de l'Espace

M. Franz Fayot *(LSAP), rapporteur.-* Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, haut schéngt et mer e bëssen den Dag vun de Geheimnisser ze sinn an der Chamber. De Moien hu mer des Längeren iwwer reell oder supposéiert geheim Casieren oder Fichiere geschwat, ...

Une voix.- Très bien !

M. Franz Fayot *(LSAP), rapporteur.-* ... an de Mëtte schwätze mer dann och iwwer Geschäftsgeheimnisser, déi awer, contrairement zu deenen éischten, näischt Illegales u sech hunn.

M. Roy Reding *(ADR).-* Très bien !

Plusieurs voix.- Très bien !

M. Franz Fayot *(LSAP), rapporteur.-* Wat ass e Geschäftsgeheimnis, e Secret d'affaires? Et ass zum Beispill ee Rezept, wéi zum Beispill dat héich geheimt Rezept vu Coca Cola, oder, méi no bei eis, dat vum Léa Linster senge faméise Madeleinen. Dat si Rezepter, déi kengem Brevet ënnerleien. Dat kënnen och Procédés de production sinn, déi geheim sinn. An et gëtt do verschidde Grënn, firwat déi Procedéen an déi Rezepter kengem Brevet oder kengem Dessin ënnerleien, zum Beispill, well den Detenteur se net wëllt duerch e Patent schützen, wat jo bekanntlecherweis no 20 Joer an d'Ëffentlechkeet fält.

Mir haten heizou spannend Diskussiounen an der Kommissioun iwwert de Champ d'application vun dësem Gesetz, souwuel territorial - et ass kloer, dass dësen Text wäert all d'Secret-d'affairë schützen, déi zu Lëtzebuerg gebraucht a benotzt ginn -, mä awer och iwwert de Champ d'application matérielle, wéi gesot, zum Beispill iwwer Rezepter, mä awer och iwwert déi spannend Fro, ob zum Beispill eng Clé d'encryption an enger Applikatioun kann e Secret d'affaires sinn oder aner äänlech Prozederen.

Mat dësem Projet de loi transposéiere mer d'europäesch Direktiv 2016/943 vum 8. Juni 2016 an eist nationaalt Recht. Déi Direktiv ass geholl ginn opgrond vum Echec vu viregten Efforte vun der Kommissioun, fir eppes géint d'Industrieespionnage ze maachen. Do ass ni eng harmoniséiert Approche fonnt gi bis ebe justement zu dëser Direktiv.

Et ass och héich Zäit, dass mer dës Direktiv ëmsetzen, well mir si schonn zolidd a Verzuch, a wa mer elo dësen Text net unhuelen, kréie mer méiglecherweis eng Prozedur vun der Kommissioun op d'Box.

E puer Wierder zu den Travaux parlementaires. Mir hunn am Mäerz op dësem Text geschafft. Mir hunn d'Avise vum Statsrot analyséiert, dee sech haaptsächlech un d'Avise vun den Tribunaler ugeleent huet. Et handelt sech hei ëm e ganz prozedurale Projet, wou mer am Fong eng Prozedur aféieren, souwuel um Referé wéi um Fong, fir ebe géint Verstéiss géint Geschäftsgeheimnisser virzegoen.

Et sinn dunn, no eiser Lettre d'amendement, och nach Avisen erakomm, vum Barreau de 24. Abrëll, vum Statsrot en Avis complémentaire, wou awer net méi vill drastoung, de 7. Mee, an nach en Avis complémentaire vun der Chambre de Commerce.

Lëtzebuerg huet sech an dëser Matière fir en autonome Gesetzestext decidéiert, well et bis elo keng speziell Legislatioun en faveur vun der Protektioun vun de Geschäftsgeheimnisser ginn ass. Déi Geheimnisser si bis elo duerch véier verschidde Piliere vun eisem Recht protegéiert ginn.

Et war engersäits d'Strofrecht, do war en Artikel 309 am Code pénal, deen de Secret d'affaires geschützt huet. Mä awer och d'Zivillrecht, et konnt een op de Grondlage vun der Responsabilité civile kloen, wann een e Secret d'affaires hat, dee violéiert gouf. Awer och d'Konkurrenzrecht, hei ware mer an der Matière vun der Concurrence déloyale, wou also och konnte verschidde Mesurë geholl ginn opgrond vun där Matière. A schlussendlech waren heiansdo d'Prinzipie vum Vertragsrecht applikabel, wann d'Violatioun vum Secret d'affaires am Kader vun engem Vertragsverhältnis virgefall ass en vertu vun der Verflichtung, Kontrakter de bonne foi ze exekutéieren.

Den Haaptobjet vun dësem Text, vun dëser Direktiv, ass et, Regelen ze definéieren, fir de Secret d'affaires virun illegalem Erwerb, Benotzung oder Divulgatioun ze schützen. De Considerant 10 vun der Direktiv beschreift kloer dat iwwergeuerdnet Zil vun der Direktiv, näämlech op EU-Niveau Regelen anzeféieren, déi eng gewëssen Harmoniséierung vun der nationaler Legislatioun erlaben, fir esou eng Kohärenz an der EU ze kréien, wat d'zivillrechtlech Mesuren ubelaangt.

Hei sinn zwou Betruechtungen, déi matspillen. Éischtens ass et d'Consideratioun, dass nëmme mat enger harmoniséierter Rechtslag de Secret d'affaires och beschtméiglech geschützt ka ginn. An zweetens de Constat, dass e fragmentéierte Marché unique muss verhënnert ginn, well grenziwwerschreidend wirtschaftlech Aktivitéiten nëmmen dann hiert Potenzial entwéckelen, wann de Marché unique och fonctionnéiert.

De Secret d'affaires huet eng zentral Roll an enger diversifizéierter Wirtschaftswelt, wou den technologeschen an handwierkleche Savoir-faire ëmmer méi wichteg gëtt, fir sech als Producteur ze demarkéieren. Eng effikass Protektioun vun deem Secret d'affaires ass wichteg virun allem fir kleng a mëttelstännesch Entreprisen, déi jo d'Réckgrat vun eise Wirtschafte bilden, well et hinne bei gréisseren Investissementer a Recherche an Innovatioun eng gewësse Planungssécherheet erméiglecht.

Den Droit de la propriété intellectuelle eleng geet hei näämlech net duer. Nach eng Kéier: Also kann et haaptsächlech fir kleng a mëttel Entreprisen ëmständlech sinn, e Brevet enregistréieren ze loossen. Dat si schwéier a kostspieleg Prozeduren. An et kann awer och fir e Createur wichteg sinn, fir justement eng gewësse Confidentialitéit hei ze halen iwwer seng Innovatioun an dofir näischt enregistréieren ze loossen, well et ass gewosst, dass, wann een e Brevet oder en Dessin enregistréiert, dann d'Method an de Savoir-faire sech an der Ëffentlechkeet befënnt.

Op där anerer Säit ass et esou, dass net all Savoir-faire och d'Kritären, fir als Propriété intellectuelle unerkannt ze ginn, erfëllt.

Wat sinn elo d'Kritären, fir als Secret d'affaires kënne geschützt ze ginn, ënnert dësem Text? Dat sinn der dräi. Éischtens muss e geheim sinn, geheim haaptsächlech par rapport zu deenen anere Konkurrenten am Secteur. Zweetens muss en eng kommerziell Valeur hunn, déi sech justement dorauser ergëtt, dass e geheim ass. An drëttens muss de rechtméissege Besëtzer vum Secret entspriechend Mesurë geholl hunn, fir dass dee Secret och geheim bleift, dat heescht, fir säi Secret ze schützen.

De Projet de loi gesäit zwee Fäll vir, zwou Hypotheesen, wou eng Persoun sech onrechtméisseg Zougang zu engem Secret d'affaires beschafe kann. Éischtens ass dat en net autoriséierten Accès op all Dokument, Objet, Material oder Fichier respektiv eng net autoriséiert Kopie vun de genannten Elementer. An deen zweete Cas de figure sinn all aner Verhalen, déi de Geflogenheete vun Éierlechkeet am kommerzielle Beräich widerspriechen, also eng Aart Concurrence déloyale.

De Gebrauch oder d'Divulgatioun vun engem Secret d'affaires ass illicite, illegal ënner folgende Konditiounen: Éischtens, wa sech eng aner Persoun wéi de rechtméissege Besëtzer de Secret d'affaires onrechtméisseg beschaaft huet. Zweetens, wann eng Persoun e Confidentialitéitskontrakt oder eng aner Obligatioun, fir dee Secret net präiszeginn, gebrach huet. An drëttens, all aner Aktioun, mat där ee mat enger kontraktueller Obligatioun oder all anerer Obligatioun zur Limitéierung vum Gebrauch vum Secret gebrach huet.

Den Accès zu engem Secret, engem Secret säi Gebrauch oder seng Divulgatioun sinn och dann illicite, wann eng Persoun dee Moment wousst oder an der jeeweileger Situatioun hätt wësse missen, dass de Secret d'affaires direkt oder indirekt iwwer onrechtméisseg Weeër beschaaft, genotzt oder divulgéiert ginn ass.

Da gesäit de Projet de loi verschidde provisoresch Mesuren am Referé, mä awer och d'Méiglechkeet, eng Decisioun um Fong ze kréien, vir. Déi provisoresch Mesuren, dat ass e klassesche Referé, dat heescht, do kann de rechtméissege Besëtzer vum Secret d'affaires de President vum Tribunal d'arrondissement saiséieren, deen dann am Referé siegéiert, fir eng Ordonnance ze froen. An deem Fall kann dat illegaalt Benotzen, den Usage vum Secret d'affaires, provisoresch ënnerbonne ginn. Awer och d'Produktioun, d'Offréieren, de Verkaf, d'Stockéieren, den Import oder Export vun Objeten, déi aus där Produktioun, déi op dee Secret baséiert, erauskommen, kënne verbuede ginn. Déi betraffen Objete kënnen dann natierlech och saiséiert ginn, fir eng weider Zirkulatioun ze verhënneren.

Wa sech dann de Verdacht bestätegt, dass hei effektiv eng Violatioun vum Secret virläit, da kann och eng Decisioun um Fong kommen, wou dann déi genannte provisoresch Mesuren och dann definitiv ugewannt ginn. Derbäi kënnt, dass da verschidde korrektiv Mesuren applizéiert kënne ginn, wéi: d'Zréckruffe vun den Objeten, d'Objeten oder d'Produktioun vum Marché huelen, d'Infraktioun um Objet behiewen oder eben och d'Zerstéiere vun deeneselwechten. Den Tribunal kann och, op Nofro vum rechtméissege Besëtzer vum Secret, déi Objeten zréckfroen oder kucken, dass se un eng karitativ Organisatioun als Don zoukomme gelooss ginn.

D'Victime vun der Violatioun vum Secret d'affaires huet och d'Recht op eng ugemoossen Entschiedegung. Den Tribunal dréit beim Festleeë vum Montant vun der Entschiedegung de wirtschaftleche Konsequenzen, déi sech aus der Violatioun vum Secret d'affaires erginn hunn, Rechnung. De Manque à gagner fir d'Victime, déi onrechtméisseg Profitter, déi den Auteur vun der Violatioun sech selwer verschaaft huet, mä och de Préjudice morale, deen hei kann entstane sinn, alles dat sinn zimlech klassesch Prinzipie vun der Responsabilité civile.

E ganz wichtege Punkt zum Schluss vun dëser Interventioun. Den Artikel 1 vum Projet de loi, deen de Champ d'application definéiert, gesäit eng Rei Ausname vir zum Schutz vum Secret d'affaires. Esou ass zum Beispill, a ganz wichteg, eng Ausnam fir d'Journaliste virgesinn. Den Exercice vum Droit à la liberté d'expression et d'information, deen an der Europäescher Mënscherechtscharta ageschriwwen ass, ass hei ausgeholl, wat wichteg ass, fir dass d'Journalisten, haaptsächlech investigativ Journalisten, weider kënne schaffen a sech eben och fräi hei renseignéieren an och iwwert déi Theme schaffen.

En anere wichtege Punkt, eng aner wichteg Exceptioun am Text betrëfft déi e bësse sensibel Matière vun de Whistleblower. Dir wësst, dass de 16. Abrëll dëst Joer dat Europäescht Parlament en Text ugeholl huet, eng Direktiv fir de Schutz vun de Whistleblower, wou de Whistleblower d'Méiglechkeet ginn ass, fir verschidden intern Informatiounen, an dozou gehéieren ënner Ëmstänn och d'Secrets d'affaires, bei ëffentlechen Instanzen ze denoncéieren, mä awer och kënnen direkt un d'Ëffentlechkeet ze goen, wann déi concernéiert Persoun dann intern keng zefriddestellend Äntwert kritt bei där Instanz, déi dann ageriicht gëtt an deem jeeweilege Land, oder den ëffentlechen Interessi oder hie selwer direkt menacéiert ass.

Dësen Text, dëst Gesetz, dréit also dëser neier Direktiv Rechnung, déi och elo deemnächst eng Kéier bei eis an d'Parlament kënnt, a gesäit also do eng wichteg Exceptioun vir am Interêt vun de Whistleblower.

Et sinn nach e puer aner Exceptiounen, déi an deem Artikel 1 virgesi sinn, haaptsächlech wat d'Liberté d'établissement an d'fräi Zirkulatioun vun de Salariéen ugeet, mä awer och d'Néidegkeet, fir kënnen Informatiounen tëschent Autoritéite weiderzeginn am Interêt public.

Här President, dat hei ass e fundamental wichtegen Text. Hei ass en Equiliber fonnt ginn tëschent dem Schutz vun de legitimmen Interête vun den Eenzelnen engersäits an deene vun der Allgemengheet anerersäits. An dësen Equiliber ass also, wéi gesot, an dësem Projet de loi hei respektéiert.

Dat gesot, sinn ech um Enn vu menger Interventioun ukomm. Ech soen all de Kolleegen aus der Ekonomieskommissioun an natierlech och de Beamte vun dem Ministère de l'Économie Merci fir déi gutt Zesummenaarbecht an ech ginn och den Accord vun der LSAP-Fraktioun zu dësem Projet de loi.

M. Fernand Etgen, *Président.-* Merci villmools, Här Fayot. Als éischte Riedner ass den honorabelen Här Laurent Mosar agedroen.

Discussion générale

M. Laurent Mosar *(CSV).-* Jo. Ech géif och direkt mat engem Merci ufänken un eisen exzellente Rapporteur, deen an enger technesch schwiereger Matière en exzellente schréftlechen an och mëndleche Rapport hei ofgeliwwert huet an deen och op d'Wichtegkeet vun deem Projet higewisen huet, wat effektiv ganz vill kleng a mëttelstännesch Betriber betrëfft, déi och extrem vill um Niveau vun der Recherche vun neie Brevete maachen. An ech fannen, genausou wéi de Rapporteur dat och beschriwwen huet, datt dësen Text do e

ganz gudden Equiliber fënnt. Mir wäerten duerfir dësem Text natierlech eis Zoustëmmung ginn.

Ech wollt awer nach just kuerz op ee Punkt agoen, well de Rapporteur deen och ugeschwat huet. U sech ass jo d'Géigegewiicht vun dësem Gesetz e bëssen de Whistleblowing; ech mengen, de Rapporteur huet dat och ugeschwat. Do, wou ech allerdéngs e bëssen enttäuscht sinn, an dat huet elo net onbedéngt mat deem Minister ze dinn, deen dosëtzt, mä mat sengem Kolleeg Justizminister: Do hate mer eigentlech scho säit enger Rei vu Méint a Joren e Gesetz ugekënnegt kritt, dat effektiv hei zu Lëtzebuerg dee ganze Volet Whistleblowing géif wesentlech verstäerken, och méi staark encadréieren. Mir waarden dorop nach ëmmer mat ganz vill Ongedold. Mir wëssen, datt den Här Justizminister vläicht elo aner Suergen huet. Nach wäre mer awer frou, wa mer iergendwann eng Kéier an den nächste Méint och do mat engem Text géife saiséiert ginn.

Ech géif dann och wëllen ophalen. Den Här Rapporteur huet vu Geheimnisser geschwat. Ech géif soen, en huet mat Recht gesot, datt mer de Moien iwwer gewësse Geheimnisser geschwat hunn. De Mëtten hu mer iwwer aner Geheimnisser geschwat. Den Ënnerscheed ass just, Här President, datt mer elo fir dës Geheimnisser e Gesetzestext hunn a mer net méi am Flou sinn, wéi bei deenen aneren Texter.

Merci.

M. Fernand Etgen, *Président.*- Merci villmools, Här Mosar. Nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Guy Arendt. Här Arendt, Dir hutt d'Wuert.

M. Guy Arendt *(DP).*- Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech wëll virop dem Franz Fayot villmools Merci soe fir säin detailléierte mëndlechen a schréftleche Rapport. Duerfir brauch ech och net méi weider an déi Detailer anzegoen, dee war esou präzis an detailléiert wéi nëmmen néideg.

Här President, bei dësem Projet de loi geet et virun allem drëms, kloer Regelen ze schafen, fir dass d'Entreprisen, déi ee Betribsgeheimnis geklaut kréien, sech effikass dergéint wiere kënnen a gerecht derfir entschiedegt ginn. Effektiv sinn d'Betribsgeheimnisser an de verschiddene Memberstaten ënnerschiddlech geschützt.

Fir e kohärente Schutz fir Betribsgeheimnisser innerhalb der EU kënnen ze garantéieren an esou eise Bannemaart méi staark an attraktiv ze maachen, gëllt et, duerch d'Transpositioun vun dëser Direktiv eng Harmonisatioun, oder soe mer emol esou e Rapprochement vun de verschiddene Rechter, déi d'Entreprisen hunn, wann hinnen e Betribsgeheimnis geklaut gouf an hinnen domadder wirtschaftleche Schued ugeriicht gouf, ze erreechen.

Effektiv ass de Begréff, an de Rapporteur huet schonn drop higewisen, Secret d'affaires, also d'Betribsgeheimnisser, de Moment just iwwer eis Jurisprudenzen definéiert ginn. An hien huet och gesot, dass sech deelweis op de Code pénal, deelweis op de Code civil oder op d'Gesetz iwwert d'Concurrence déloyale beruff ginn ass, fir eben dee Begréff an de Grëff ze kréien.

Mä mat dësem Gesetz wäerte mir elo eng genau Definitioun kréie vun deem, wat eigentlech e Betribsgeheimnis ass. Mir kënnen als DP dëse Projet de loi nëmmen ënnerstëtzen, well et den europäesche Betriber, an och deenen Entreprisen, déi sech um europäesche Kontinent wëllen etabléieren, méi Sécherheet bitt. Aus dëse Grënn ginn ech heimadder den Accord vun der Demokratescher Partei zu dësem Projet an ech soen lech Merci.

M. Fernand Etgen, *Président.*- Merci villmools, Här Arendt. An da wär et um honorabelen Här Charles Margue. Här Margue, Dir hutt d'Wuert.

M. Charles Margue *(déi gréng).*- Mir léisen eis de Mëtteg of. An de Moien hat näischt mat Geheimnistuerei ze dinn, an hei schwätze mer vu Betribsgeheimnisser, wëll ech präziséieren. Ausserdeem hu mer de Moien iwwer Saache geschwat, déi mer zu 57 Leit hei am Haus ofgestëmmt hunn, an enger Zäit, wou ech nach net derbäi war.

D'Betribsgeheimnisser sinn, nieft intellektuelle Proprietéitsverhältnisser, Rechter a Patenter, mat déi wichtegst a confidentiellst Informatioune fir eng Entreprise. An ech gebrauchen am Fong léiwer elo dat Wuert, wat och de Guy Arendt gebraucht huet a wat d'Leit am Fong evidenterweis verstinn, Betribsgeheimnis, well dat encouragéiert d'Entreprisen, fir weider ze investéieren, a virun allem, fir innovativ ze sinn a Recherche ze maachen.

Et ass dowéinst gutt, dass d'Entreprisë virun Industriespionage geschützt ginn, an dass mer dovunner, an dat ass jo en Zil vun der Direktiv, eng harmoniséiert gesetzlech Grondlag hunn op europäeschem Niveau.

Déi Saach ass also ze begréissen. An ech ginn an deem Sënn och d'Zoustëmmung vun deene Grénge fir dëse Projet de loi, ouni ze vergiessen, Merci ze soen dem Här Rapporteur fir seng gutt an technesch komplex Erklärungen.

Trotzdeem wëll ech e puer Bedenken zum Ausdrock bréngen. D'Betribsgeheimnisser dierfen op kee Fall zum Virwand ginn, fir wichteg Informatiounen, déi d'Allgemengheet betreffen, net public ze maachen. Ech maachen dobäi ganz kloer Referenz op de Fall, wéi mer et bei Monsanto haten, vun Informatiounen iwwert de Gesondheetsimpakt vu Produite wéi de Glyphosat, déi ënnert dem Virwand vun engem Betribsgeheimnis ënner Verschloss gehale gi sinn. Dat ass de schlechten an de falschen Usus vun engem Pseudobetribsgeheimnis, wann et drëm geet, dass den Intérêt général, also d'Gesondheet vun de Leit, a Gefor ass.

Mir mussen also oppassen op déi large Definitioune vu Betribsgeheimnisser. An ech sinn zouversiichtlech, dass déi weider Jurisprudenz déi Saach kläre wëllt.

De Schutz vun de Betribsgeheimnisser däerf also net op d'Käschte vun de Grondrechter a vun der Presse- an der Informatiounsfräiheet goen. Et ass scho gesot ginn: Fir d'Presse- an Informatiounsfräiheet ze garantéieren, dierfe Journalisten net duerch de Schutz vu Privatinteressen un hirer investigativer Aarbecht gehënnert ginn. Ech weess, et ass e Spagat, mä mir sinn eis et als Rechtsstat an als Demokratie schëlleg, dee schmuele Grat ze goen.

Och wat d'Whistleblower ugeet, dierfe se net duerch de Schutz vum Secret d'affaires zousätzlech ënner Drock geroden. Ech weess, et steet op eisem Programm, a mir wäerten och nach e Gesetzesprojet iwwert de Whistleblower an nächster Zäit an dëst Haus erabréngen a virdrun natierlech an d'Kommissiounen. Mir begréissen also ausdrécklech, dass d'Direktiv d'Ausnam fir d'Presse- an d'Informatiounsfräiheet a fir d'Whistleblower virgesäit.

En anere Punkt, deen nach net weider ugeschwat ginn ass: Mir mussen och oppassen, wéi mer mat de Betribsgeheimnisser ëmginn, ouni dass mer d'Mobilitéit vun de Mataarbechter a Gefor bréngen. Mir wëssen, dass mer vill Leit brauchen, dass mer eng Penurie u qualifizéierten an och anere Mataarbechter hunn, weltwäit. Mir mussen oppassen, dass mer do kloer Linnen hunn, fir dass och Leit kënne vun engem Betrib bei en anere goen, well soss kréie mer och Problemer, wat d'Konkurrenz ugeet.

Opgrond vun dësen Iwwerleeungen ass et gutt, dass dëse Projet de loi d'Direktiv zum groussen Deel à la lettre iwwerhëlt an, wat de Schutz vun de Secrets d'affaires ugeet, net nach méi wäit geet.

Ech soen lech Merci, an, wéi gesot, déi gréng ginn hiren Accord dozou.

M. Fernand Etgen, *Président.*- Merci villmools, Här Margue. Da wär et um honorabelen Här Roy Reding.

M. Roy Reding *(ADR).*- Jo, Merci, Här President.

(Brouhaha)

M. Mars Di Bartolomeo *(LSAP).*- Déi nächste Kéier musst Der nach e bëssen ...

M. Fernand Etgen, *Président.*- Här Reding, et ass un lech.

M. Roy Reding *(ADR).*- Jo, mä den Här Di Bartolomeo ass nach amgaangen. Ech wëll deen elo net ënnerbriechen als fréiere President.

M. Fernand Etgen, *Président.*- Här Di Bartolomeo, den Här Reding huet d'Wuert.

M. Roy Reding *(ADR).*- Jo, also et soll elo wierklech keng eidel Floskel sinn, wann ech soen, datt de Kolleeg Fayot eis hei de Projet de loi net hätt kënne besser a méi verständlech a méi präzis erklären. Villmools Merci! An et gëtt oft gesot: „Et ass schonn alles gesot ginn." Mä net vu jiddwerengem, an ech wëll net an dee Feeler verfalen an nach eng Kéier paraphraséieren. Ech mengen, legal Geheimnisser, Betribsgeheimnisser, d'Fruucht vun der Aarbecht an den Investissementer vun Entreprisen ze schützen ass immens wichteg an immens luewenswäert, an duerfir wäert dësen Text och d'Zoustëmmung vun der ADR fannen.

Merci.

M. Fernand Etgen, *Président.*- Merci villmools, Här Reding. An da wär et um honorabelen Här Marc Baum. Här Baum, Dir hutt d'Wuert.

M. Marc Baum *(déi Lénk).*- Merci, Här President. Datt eng Entreprise net wëllt, datt d'Mataarbechter hir Erfollegsrezepter un d'Konkurrenz verkafen, ass jo legitimm. Mä et gëtt awer ouni Zweifel och Informatiounen innerhalb vun den Entreprisen, wou d'Geheimhaltung géint den ëffentlechen Interêt verstéisst, an dat sinn net nëmmen Informatiounen, déi franchement illegal sinn oder géint europäesch Prinzipie verstoussen, wéi zum Beispill bei LuxLeaks.

Wat ass zum Beispill, wann eng Firma Ëmweltechnologien entwéckelt huet, déi awer zréckhält, well déi knaschteg Technologië méi Gewënn ofwerfen? Wat ass, wann eng Firma e Medikament entwéckelt, dat vill méi effikass ass, dat awer net kommerzialiséiere wëllt, well et manner Profitt géif bréngen? E Mataarbechter, deen dëst géif denoncéieren, géif héchstwahrscheinlech opgrond vun dëser Legislatur veruerteelt an domadder och monddout gemaach ginn.

Déi politesch Fro, mat där mer et haut hei ze dinn hunn, spillt sech an engem Spannungsverhältnis of tëschent dem Recht vun den Entreprisen op Geheimhaltung an dem Recht vun der Ëffentlechkeet op Transparenz. An do tranchéiert dës Direktiv eendäiteg en faveur vun den Entreprisen.

Well och wann op Drock vum Europaparlament a géint de Wëlle vun eenzelne Memberstate gewëssen Ausnameregelunge virgesi sinn, wéi zum Beispill fir Journalisten oder Whistleblower oder awer och Personaldelegéierter, et bleift derbäi, datt hei quasi eng nei Form vu Patentrecht geschaaft gëtt op alles, wat eng Entreprise selwer als geheim a kommerziell wäertvoll astuuft.

En fin de compte ass et awer eng Zort Maulkuerf géint d'Mataarbechter, net nëmmen opgrond vun den tatsächleche Bestëmmungen, déi, wéi gesot, an eisen Aen ze vill restriktiv sinn, mä och opgrond vun der ofschreckender Wierkung, déi vun dësem Gesetzestext ausgeet.

Déi nei europäesch Direktiv iwwert d'Whistleblower, déi am Abrëll ugeholl gouf, ass natierlech ze begréissen a schwächt dës Direktiv iwwert de Secret d'affaires a gewësse Fäll och of. Mä och déi huet ganz grouss Faillen an doriwwer eraus ass se och nach laang net ëmgesat.

An deem Kontext wiere mer frou, a verschiddener vu menge Virriedner hunn dat jo och schonn ugedeit, wa mer als Chamber relativ deemnächst géife befaasst gi mat engem Text aus dem Justizministère iwwert d'Whistleblower, well bis elo ass ëmmer gesot ginn, datt gewaart géif ginn, bis déi europäesch Direktiv esou wäit wier. Bon, déi ass elo effektiv zënter e puer Méint eraus, an ech mengen, datt et der Chamber ganz gutt zu Gesiicht géif stoen, do relativ schnell kënne Stellung ze huelen an net erëm an der Ëmsetzung vun der Direktiv zwee bis dräi Joer hannendran ze hänken.

Här President, mir als Lénk wëllen, datt d'Transparenz d'Regel an d'Geheimniskrämerei d'Ausnam ass. Mat dësem Text gëtt awer genee de Contraire a Stee gemeesselt. De Secret gëtt zur Regel an a gewëssene virdefinéierten Ausnamefäll däerf et Transparenz ginn. Duerfir ass fir eis kloer, datt mer deen heiten Text net stëmme wäerten.

Merci.

M. Fernand Etgen, *Président.*- Merci villmools, Här Baum. Leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Sven Clement. Här Clement, Dir hutt d'Wuert.

M. Sven Clement *(Piraten).*- Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, de Secret d'affaires, wéi en hei am Text definéiert ass, geet immens wäit. Et ass quasi alles, wat eng Entreprise, en Entrepreneur sech erdenkt a mengt, schützen ze wëllen. Op där enger Säit hu mer schonn zwou Dispositiounen, déi genau dat solle protegéieren an déi ëmmer probéiert hunn, eng Balance tëschent Ëffentlechkeet an Notze fir d'Allgemengheet ze schafen an awer e legitimme Geschäftsinteressi vun enger Entreprise ze schützen. Dat ass eemol d'Copyright, also d'Droit-d'auteuren, déi generell d'Kreatioune protegéieren. Dorënner falen, ënner anerem, d'Logiciellen. An op där anerer Säit hu mer d'Patentrecht. Béid Rechter hunn en Oflafdatum, en Oflafdatum, dee seet: „Wann d'Entreprise bis x Joer dovunner profitéiert huet, da fält d'Inventioun der Allgemengheet zegutt."

Dat ass e Prinzip, deen deemools scho mam „Statute of Anne" agefouert gouf. D'Copyright, genau ewéi d'Patentrecht, hunn zu all Zäitpunkt ëmmer zäitlech Limitte fir eng Inventioun an de Schutz vun dëser virgesinn.

Datt mer dat elo hei beim Secret d'affaires onlimitéiert maachen, ass a mengen Aen e krasst Ongläichgewiicht tëschent den Interêten op där enger Säit vun enger Entreprise an den Interête vun der Allgemengheet op där anerer Säit, fir vun Neiegkeeten, Inventioune kënnen ze profitéieren.

De Kolleeg Baum huet et gesot: Mir gesinn hei d'Schafung vun engem neien, zweete Wee vum Patentrecht. E Wee, wou een net méi muss ëffentlech soen, datt een eppes erfonnt huet, fir et kënnen ze schützen, mä wou een et ka verstoppen. Et kann een also soen: „Ech hunn eppes, wat vläicht besser wär fir d'Ëmwelt, oder ech hunn eppes, wat besser wär fir d'Allgemengheet, mä ech verrode kengem eppes dovunner, well ech am Moment nach genuch Geld maache mat den Alternativen."

A genau do läit den Hues am Peffer! Genau do huet näämlech d'Patentrecht zu all Zäitpunkt ëmmer gesot: „Fir datt d'Allgemengheet ka profitéieren, muss een, fir ënnert dem Patentrecht geschützt ze sinn, dat veröffentlechen." Et muss ee beschreiwen, wéi d'Inventioun fonctionnéiert. Et muss een de Leit dobaussen d'Chance ginn, nom Oflaf vun der Protektioun genau dës kënnen ëmzesetzen.

Doriwwer schwätze mer hei net méi. Mir soen hei: „Et ass onlimitéiert. Et gëtt keng Ëffentlechkeet. Et gëtt zougespaart. Et ass eppes, wat een an den Tresor leet an net méi auspeekt."

Ech froe mech, an dat ass natierlech éischter un d'Auteure vun der Direktiv wéi elo un d'Transpositioun geknäppt, firwat hei de Choix gemaach gouf, fir ebe grad déi Onendlechkeet, déi Illimitatioun anzeféieren, wou op anere Fäll ëmmer déi Balance gesicht gouf. Ass et den Drock vu Lobbyiste gewiescht, déi léiwer wëllen, datt d'Coca-Cola-Rezept weiderhin am Tresor läit, oder ass et einfach duerch Onwëssenheet geschitt, wéi historesch déi zwee Droits à la propriété intellectuelle evoluéiert hunn? Vläicht ass et och eng Mëschung vu béidem.

Fakt ass: Mir hunn haut iwwer e Gesetz ofzestëmmen, wat onlimitéiert d'Protektioun vum Secret d'affaires virgesäit, wou et duergeet, datt ech soen: „Et ass e Secret d'affaires", fir datt et protegéiert ass. All déi Effekter, déi dat kann op d'Pressefräiheet, op d'Whistleblower hunn, sinn ewell thematiséiert ginn. An ech hunn akute Bauchwéi mat deem Projet hei. Et ass eng Direktiv, deementspriechend musse mer se souwisou transposéieren. Mä d'Piraten wäerte sech bei dësem Projet enthalen, well mir hu ganz, ganz grousse Bauchwéi, wann et drëm geet, wat hei mat de Rechter vu Pressefräiheet fir Whistleblower geschitt, mä eben och vun der Balance vun den eenzelnen Interête vun enger Entreprise an der Allgemengheet op där anerer Säit.

Ech soe Merci.

M. Marc Goergen *(Piraten).*- Ganz gutt!

M. Fernand Etgen, *Président.*- Merci villmools, Här Clement. D'Regierung huet d'Wuert. Den Här Wirtschaftsminister Étienne Schneider.

Prise de position du Gouvernement

M. Étienne Schneider, *Ministre de l'Économie.*- Merci, Här President. Ech wëll direkt dem Här Clement äntwerten, dee jo schreckleche Bauchwéi huet, wéi e sot. Ech mengen, e brauch deen net ze hunn, well d'Whistleblower-Gesetz kënnt eréischt. A mir regelen déi dote Problematik, wat d'Whistleblower ugeet an och, wat d'Fräiheete vun der Press ugeet, fir un Donnéeën ze komme respektiv se ze benotzen, an deem Gesetz an net an deem heiten. Dat ass och an deem Projet, deen ech virdrun hei verteidegt hunn, schonn ugeschwat ginn. Dofir, mengen ech, braucht Der kee Bauchwéi ze hunn, respektiv spuert lech en, bis dat Gesetz do ass, an do kënnt Der da soen, ob Der dat da gutt fannt oder net.

Pour le reste, mengen ech, ass alles hei gesot ginn. De Rapporteur huet en exzellenten detailléierte Bericht gemaach.

Et ass wichteg, dass mer mat där heiter Ëmsetzung vun der Direktiv eis EU-Gesetzgebung emol eenegermoossen harmoniséiert kréien, wéi dat doten ze handhaben ass.

Et ass och esou, dass net vill Sputt an där heiter Direktiv war, fir ofzeweeche vun deem, wat an der Direktiv ass. Mä do, wou et méiglech war, hu mer dat gemaach, an zwar ëmmer am Interêt vum Salarié respektiv vum Whistleblower, fir dann dem Här Clement säin Term ze nennen. Ech ginn lech e Beispill: An der Direktiv gëtt gesot, dass een als Salarié vun enger Entreprise, deen eppes verroden huet, wat en net soll, also ka belaangt ginn tëschent zwee a sechs Joer no der Dot. Do konnten d'Länner sech all decidéieren, wéi een Delai se da virgesinn. Mir hunn de minimaalsten Delai virgesinn, näämlech zwee Joer. Eis Noperen, d'Belsch, hu fënnef Joer do virgesinn. Dir gesitt also, dass mir dee klenge Sputt, dee mer haten, fir eben an deem Sënn de Salariéen entgéintzekommen, voll ausgenotzt hunn.

Pour le reste mengen ech awer, dass dee Secret d'affaires e wichtege Schutz ass fir eis Entrepri-

sen. Mir mussen awer net blauäugeg sinn a mengen, dass een alles, wat an enger Entreprise esou vu Wëssen ass, elo einfach aus Grënn vun Transparenz op der Place publique ka verdeelen an diskutéieren. Esou funktionéiert keng Ekonomie, an ech mengen, esou éierlech musse mer och mat eis selwer sinn.

Ech soen Iech op alle Fall Merci fir Är Bäiträg.

M. Fernand Etgen, *Président.*- Merci, Här Wirtschaftsminister. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7353. Den Text steet am Document parlementaire 7353[11].

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7353 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmme fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Duerno de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

De Projet de loi 7353 ass mat 56 Jo-Stëmmen, bei 2 Nee-Stëmmen an 2 Abstentiounen ugeholl.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen (par M. Laurent Mosar), Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Mme Joëlle Elvinger, MM. Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mmes Carole Hartmann et Lydie Polfer ;

MM. Marc Angel, Dan Biancalana, Alex Bodry, Mme Tess Burton, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen et Mme Lydia Mutsch ;

MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, MM. Marc Hansen, Henri Kox, Mme Josée Lorsché, MM. Charles Margue et Roberto Traversini ;

MM. Jeff Engelen, Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding.

Ont voté non : MM. Marc Baum et David Wagner.

Se sont abstenus : MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

9. 7304 - Projet de loi portant modification de la loi modifiée du 25 juillet 2005 portant création d'un lycée pilote

Mir kéimen elo zum leschte Punkt vum Ordre du jour, dem Projet de loi 7304, enger Ofännerung vum Gesetz iwwert de Pilotlycée. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht ginn. Et si schonn ageschriwwen: d'Madamm Hetto-Gaasch, d'Madamm Lorsché, den Här Kartheiser, den Här Wagner an den Här Clement. D'Wuert huet elo de Rapporteur vun dësem Projet de loi, den honorabelen Här Gilles Baum. Här Baum, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de l'Éducation nationale, de l'Enfance, de la Jeunesse, de l'Enseignement supérieur et de la Recherche

M. Gilles Baum *(DP), rapporteur.*- Villmools Merci, Här President. « Effort, passion, amitié »: Dat ass de Motto vum Lycée pilote, deen 2005 an d'Liewe geruff ginn ass an dee säit 2012 zu Miersch seng Dieren opgemaach huet a fonctionnéiert ënnert dem Numm Ermesinde.

Dëse Lycée bitt vu Septième bis Cinquième all Klassen un am Classique, am Général an och am Preparatoire, da vun der Quatrième un de Classique a vun der Troisième un d'Sektiounen A, B, C, D a G.

Wat ass d'Spezifissitéit vun dësem Lycée? Wat ass an dësem Lycée anescht wéi an anere Lycéeën?

D'Membere vun der Educatiounskommissioun haten d'Chance, fir am Februar op d'Plaz selwer kucken ze goen, sech ze informéieren. Mir haten do Interaktiounen, net nëmme mat der Direktioun, wat ganz interessant war, mä och mat de Schüler a mat deene Leit, déi mat de Schüler do schaffen. A mir konnten eis e Bild maachen iwwert dat, wat genannt gëtt d'Entreprisen, mir konnten eis e Bild maachen iwwert d'Entrepreneuriat.

An net fir näischt gëtt et, nom Ofschloss an där Schoul, net nëmmen e Premièresdiplom, mä och e Certificat d'initiation à la recherche respektiv e Certificat d'initiation à l'entreprise. A schonn no der Cinquième kritt all Schüler e Certificat de sensibilisation à l'entrepreneuriat.

D'Zil vun dësem Projet de loi ass einfach, d'Expérience entrepreneuriale an d'Schoulgesetz, oder an d'Gesetz vun dëser Schoul festzeschreiwen, geméiss dem Plan « Entrepreneurship 2020 » vun der Europäescher Kommissioun.

De Lycée Ermesinde vu Miersch huet mam Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse an och mam Ministère de l'Économie eng Konventioun ofgeschloss, déi heescht „Promotion de l'entreprise à l'enseignement secondaire".

Opbauend op der Erfahrung vun de leschte Joren huet de Lycée wëlles, sech nach méi no un déi ekonomesch Realitéit ze engagéieren. D'Entreprisen, déi scho säit Joren an dësem Lycée fonctionnéieren, si wichteg fir d'Motivatioun, d'Orientatioun an och den Engagement vun de jonke Leit.

Duerch dëst Gesetz gi si, d'Entreprisen, fest verankert am Curriculum vun der Schoul an esou fonctionnéieren d'Unités d'entreprise zesumme mat den Unités d'enseignement.

(Brouhaha)

Et ass e bëssen Tumult de Mëtten. Dat ass awer net schlëmm.

D'Gestioun vun de Ressourcen, deenen natierlechen, mënschlechen, finanziellen an zäitlechen, ass e groussen Defi an eiser globaliséierter Welt. An dat ass en Defi, op deen d'Educatioun sech muss astellen. Fir dass d'Schüler sech däers bewosst sinn an och esou kënne schaffen, mussen natierlech optimal Léierkonditiounen an top Personal op der Plaz sinn. An dat ass och de Fall. D'Approche muss positiv a motivant sinn, fir de Schüler Loscht ze ginn, um Développement économique deelzehuelen an d'Liewen ze verbesseren.

Dobäi gëllt et, zesummenzeschaffen. D'Entreprisë sinn also complementaire zu de Coursen an de perséinlechen Aarbechten, déi individuell gemaach ginn. De Schüler engagéiert sech also, fir d'Chancen, awer och d'Schwieregkeete vum Produktiounsprozess an dem Commerce kennenzeléieren. De Schüler investéiert sech an d'Produktioun an entwéckelt esou seng Talenter.

Wat fir Entreprisë ginn am Lycée Ermesinde zu Miersch ugebueden?

Et ass emol Arts et Métiers. Do kann ech mech erënneren, dass mer op der Visitt gesinn haten, dass an engem Atelier Kleeder gemaach gi sinn. Et ass de BAM, de Bike Atelier Miersch, wou d'Vëloe gefléckt ginn. Et ass de C.A.D.E., d'Centrale d'Administration et de Développement des Entreprises. Et ass Chelsea Studios, dat ass alles, wat Multimedia ass, Film a Foto. Coiffure gëtt et, Food and Beverage, dat ass dat, wat mat der Kichen ze dinn huet an natierlech och mam Service, Nature et Terroir, et gëtt Sätzwierk, dat huet mat de Kulturen a mat der Sprooch ze dinn, et gëtt Sciences, Spectacles a Sport.

Dës Entreprisë produzéiere Gidder oder si bidde Servicer un. D'Entreprisë gi geréiert vun experimentéiertem Personal, vun experimentéierte Schüler. An déi sollen esou authentesch wéi nëmme méiglech fonctionnéieren.

An dësem Entrepreneuriat gëtt et fir d'Schüler verschidde Stufen, déi mam Degré vun der Verantwortung ze dinn hunn, déi si an der Entreprise iwwerhuelen.

D'Kompetenzen, déi se do léieren, dat nennt een „soft skills", an déi si laut deem, wat mer héieren hunn, an där Schoul gradesou wichteg wéi déi Kompetenzen, déi se am Unterrecht léieren.

Zum Inhalt vum Projet de loi.

Do geet et emol ëm d'Unités d'enseignement an ëm d'Unités d'entreprise, déi op 32 Stonnen an der Woch festgeluecht sinn, 34 Stonne bei Schüler, déi Latäin oder Chineesesch maachen. An doranner leien aacht bis zéng Unités d'entreprise, awer och Séquences d'études, Séquences récréatives, parascolaires an den Encadrement.

Natierlech leet dëst Gesetz och de Programm fest: d'Preparatioun, déi muss gemaach ginn an Hinaarbecht, fir den Diplom ze kréien, d'Unité-d'entreprisen an och de Memoire. Et gëtt e Mémoire collectif, dee geschriwwe gëtt op Troisième, an et gëtt e Mémoire individuel op Deuxième.

Dann, e wichtegt Element an dëser Schoul ass de Portfolio. Am Portfolio ass de Journal de bord vum Schüler dran, dee säi Parcours retracéiert, säi Projet personnel an och, wat wichteg ass, d'Autoevaluatioun: Wéi gesäit de Schüler sech an där Schoul an an där Entreprise, wou e matschafft?

Et gëtt natierlech och en Dossier, dee vun der Équipe pédagogique opgestallt ass a säi Parcours d'apprentissage erëmspigelt, an och natierlech eng Zensur.

Den Artikel 8, dee leet d'Organisatioun vun den Unités d'entreprise am Lycée fest, wéi scho gesot, ënnert der Gerance vun experimentéiertem Personal an och experimentéierte Schüler natierlech. An hei fonctionnéiert et nom Prinzip „learning by doing".

D'Tâchë vum Personal an dësen Entreprisë sinn, niewent der Betreiung, d'Entwécklung vun de Gidder a vun de Servicer, awer och de Verkaf respektiv d'Distributioun vun dëse Gidder a Servicer. Nohaltegkeet, Ëmweltschutz an natierlech och d'Rücksicht op d'Gesondheet spillen eng grouss Roll an dësen Tâchen, genau ewéi de Gebrauch vun neien Technologien. Natierlech fält an déi Tâche vun där Entreprise a vun dem Personal och d'Ënnerstëtzung vun de Schüler dran an den Austausch mat aneren Entreprisen.

Den Artikel 9, dee leet déi intern Organisatioun an der Schoul fest. Do gëtt et déi méi theoretesch Approche, wat d'„Maisonen" sinn, wat sech méi op den educative Beräich bezitt, awer och déi praktesch Approche, dat heescht d'„Entreprise", déi ekonomesch Approche.

Den Tuteur an d'Équipe-pedagogiquen, déi këmmere sech natierlech ëm d'Kanner. An d'Tâche vum Tuteur ass d'Gestioun vun esou enger „Maison", d'Organisatioun vun de Séquences d'études a rekreative Sequenzen, d'Concertatioun am Kader vun den Équipes pédagogiques an natierlech och déi sozioeducativ Betreiung vu Kanner, déi et an der Schoul méi schwéier hunn.

Wat d'Evaluatioun ugeet, dat heescht, esou wéi d'Kanner virukommen, do gëtt fir all Fach eng Nott ausgedeelt vun 1 bis 6. An do gëtt natierlech och eng Joresmoyenne gerechent. Wann een a méi wéi engem Drëttel vun de Fächer eng ongenügend Nott huet, dann huet een d'Joer net gepackt.

An anere Fäll gëtt et en Noexamen: wann een eng Fënnef oder eng Sechs huet, wann een eng Ongenügend an engem Haaptfach huet. Wann een eng Véier huet an engem Fach, wat elo kee primordiaalt Fach, wat net e Fach fondamental ass, da gëtt et en Noexamen, dee kann ausgesprach ginn opgrond vun den Evaluatiounen, vun deem, wat och am Portfolio steet (veuillez lire : Wann een eng Véier huet an engem Fach, wat elo kee primordiaalt Fach ass, wat eng Discipline non fondamentale ass, da kann een Noexamen ausgesprach ginn opgrond vun den Evaluatioune vun deem, wat och am Portfolio steet).

Den Artikel 15 leet de Statut fest vun deene Leit, déi an der Entreprise schaffen, déi d'Entreprise leeden. Déi ware bis elo Chargés d'éducation. Déi ginn awer elo Employés de l'État am Sous-groupe administratif. Dräi Konditioune sinn am Gesetz festgeluecht: Si musse mindestens fënnef Joer an där Spezialitéit geschafft hunn, wou se och an der Entreprise schaffen, si musse mindestens den Niveau B2 an enger vun de Landessproochen hunn a si mussen en DAP hunn oder en equivalenten Diplom. An natierlech ginn an dësem Artikel och d'Tâchë festgeluecht an d'Vakanzen.

Am Artikel 17 steet och drageschriwwen, dass d'Entreprisë kënne Suen ausginn, mä si kënnen och Suen erakréien.

Voilà! Ech mengen, déi Leit, déi mat op der Visitt ware vun der Educatiounskommissioun, déi konnte sech e Bild maachen. Ech hunn dat ganz, ganz flott fonnt. A mir gefält un dësem Gesetz ganz gutt, dass déi Erfahrung vun deene Joren - déi Schoul schafft jo awer elo mëttlerweil iwwer zwielef Joer -, dass déi Erfahrungen, déi gemaach gi sinn, hei an dat Gesetz erafléissen. Ech fannen dat valorisant. An duerfir ginn ech hei den Accord vun der Demokratescher Partei.

An ech soen Iech Merci.

M. Fernand Etgen, *Président.*- Merci villmools, Här Baum. Als éischte Riedner ass déi honorabel Madamm Françoise Hetto-Gaasch agedroen. Madamm Hetto-Gaasch, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

Mme Françoise Hetto-Gaasch *(CSV).*- Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, fir d'Alleréischt soen ech dem Rapporteur Gilles Baum villmools Merci fir säin explizitte Rapport.

Laut de leschten Zuele vum Statec an och dem Rapport vum Global Entrepreneurship Monitor vun 2017/2018 läit den Undeel un neien Entrepreneuren hei zu Lëtzebuerg bei 9,3 %. Domadder leie mer ganz genee 1 % méi héich wéi den Duerchschnëtt hei an Europa.

D'Motivatioun, fir Entrepreneur ze ginn, läit un éischter Stell am Wonsch no Onofhängegkeet. An et sinn och éischter d'Männer, déi sech trauen, wéi d'Fraen.

Et muss een awer och wëssen, dass d'Angscht virum Echec 53 % vun de Leit ofschreckt, fir iwwerhaapt deen dote Wee unzetrieden. Et gëtt jo och hei zu Lëtzebuerg eng ganz Partie vu flotten Initiativen, déi den Entrepreneursgeescht férderen. An et ass gewosst: Wat ee méi fréi domadder ufänkt, wat et besser ass.

D'Schoule bidden also duerfir ganz kloer den optimalen Terrain, fir jonk Leit mam Entrepreneuriat ze konfrontéieren. An an deem Sënn ass och dëse Gesetzestext ze gesinn.

D'Modifikatiounen, déi sech heiduerch fir d'Gesetz vun 2005, mat deem de Lycée jo geschaaft ginn ass, erginn, baséieren op den Erfahrungswäerter vum Lycée Ermesinde. An ech erënnere wierklech op dëser Plaz un déi mitigéiert Vuë vu ville Leit, wéi dësen neie Lycée opgaangen ass.

D'Philosophie vun der Schoul berout jo op dem Schüler senger Motivatioun a sengem Engagement. Alles nom Motto, esou wéi den Här Baum och gesot huet: « effort, passion, amitié »

Hei wier et natierlech flott, wann ee géif e globaalt Konzept entwéckelen, wou wierklech systematesch dësen enke Kontakt mat dem Entrepreneuriat an alle Schoule géif stattfannen. Domadder géif den Entrepreneursgeescht an alle Lycéeën integréiert ginn.

Wéi den Här Rapporteur dat och schonn ausféierlech erkläert huet, gi sougenannten Unités d'entreprise kreéiert, déi als konventionéierte Stage organiséiert sinn an am Fong geholl complementaire zu den normale Coursë stattfannen. D'Zil ass et jo, fir déi Jonk an e praxisorientéierten a realitéitsnoe Produktiounsprozess ze integréieren. Hei kënne si hir eegen Talenter entdecken an dann och entwéckelen.

Vill Schüler wënsche sech dat. Si wënsche sech eng méi praxisorientéiert Schoul. An d'CSV-Fraktioun ënnerstëtzt duerfir och dëse Projet, well heimadder déi Jonk léieren, wéi ee verantwortungsvoll an och léisungsorientéiert schafft. Hei entwéckele si e Sënn fir dat Praktescht, fir dat Ekonomescht, dat Ekologescht an dat Relationellt, deemno alles complementaire Kompetenzen zu deem, wat si an den normale Schoulcoursë léieren.

Mir konnten eis, wéi gesot ginn ass, den 20. Mäerz am Kader vun enger Visitt vum Lycée en eegent Bild um Terrain maachen. An och, wa mir dëse Projet de loi mat ënnerstëtzen, esou stelle sech dach awer fir eis e puer Froen.

Den Entrepreneursgeescht ass a soll jo Source vun Innovatioun sinn. Wann et awer vu virera fix ass, wéi eng Entreprisen et ginn, gëtt dann effektiv nach ëmmer den Esprit d'entreprise geférdert, bleift do genuch Zäit, genuch Sputt fir Innovatioun an och fir nei Iddien?

Am Text steet dann, dass d'Personal, dat an den Entreprisë schafft, derfir suerge muss, dass d'Produktioun an d'Distributioun Fortbestand hunn. Dohier meng Fro: Wéi laang muss déi Perennitéit do garantéiert sinn? Besteet do net d'Gefor, dass mer eis ze vill anengen, selwer ze vill Drock maachen an eis et verspären, fir nei Entreprisen ze grënnen? Gëtt domadder iwwerhaapt den Entrepreneursgeescht geférdert oder ass dat vläicht net d'Zil? An eisen Aen ass et awer e wichtegt Zil.

An de leschte Jore koumen an enger ganzer Rei vu Lycéeë franséisch-, däitsch- oder och engleschsproocheg Sektiounen derbäi. Duerfir och eis Fro am Kader vun dësem Projet: Wéi ginn déi dräi Haaptsproochen an d'Unité-d'entreprisë mat agebaut? Wéi eng Sprooch gëtt iwwerhaapt geschwat an der Entreprise? Wéi ee Stellewäert huet de Sproochenapprentissage am Lycée Ermesinde?

Mir hunn eis och d'Fro gestallt, ob den Niveau B2 a just enger vun de Landessprooche fir de Formateur duergeet, fir de Schüler kënnen iwwert déi eenzel Aarbechtsofleef präzis Erklärungen ofzeginn. A mir sinn iwwregens frou, dass op eis Interventioun hin den Niveau DAP fir den Ausbilder an d'Gesetz stoe koum. Et wier definitiv e falscht Zeeche gewiescht, wa mer vermëttelt hätten, dass jiddweree kann e Betrib féieren, ouni eng minimal Basisausbildung ze hunn.

Well et net explizitt am Gesetz drasteet an awer fir eis och, an d'Elteren dobausse ganz bestëmmt och, wichteg ass, wollte mir nofroen, ob d'Zensur, déi jo wierklech net identesch ass mat där aus deenen anere Lycéeën, den Elteren erkläert gëtt. Do kann de Minister eis vläicht herno eng Erklärung derzou ginn.

Ech kommen zum Schluss vu menger Interventioun. Schoul a Léiere solle Freed maachen